

Den första lilla kristallen

Berättelse

Sune Bergström står i ett labb i Stockholm. Det är år 1957. Han forskar om ett ämne i kroppen. Ämnet heter prostaglandin.

Problemet är svårt. Det finns mycket lite av ämnet. Sune behöver många körtlar från får. Han renar och renar materialet. Det tar lång tid.

Sune arbetar med sin kollega Jan Sjövall. De använder en speciell metod. Metoden delar ämnena steg för steg. Sune är tålmodig. Han ger inte upp.

Till slut blir ämnet rent. Nu syns ett litet, vitt pulver. Det är kristaller. Det är den första rena prostaglandinen i världen!

Sune är glad. Nu kan forskare se hur ämnet ser ut. Många år senare, 1982, får Sune Nobelpriset i medicin.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
ett labb	ett rum där forskare arbetar
ett ämne	ett litet material i kroppen
en kropp	hela människan, från huvud till fot
en körtel	en liten del inne i kroppen
ett får	ett djur med ull
rena	De måste rena vattnet först.
tålmodig	lugn, kan vänta länge utan att ge upp
en kollega	en person man arbetar med
en kristall	en liten, hård bit, ofta vit

Läsförståelsefrågor

1. Var arbetar Sune?
 1. i ett labb
 2. i en skola
 3. i en affär
2. Vilket år är det i berättelsen?
 1. 1916
 2. 1957
 3. 1982
3. Varför är arbetet svårt?
 1. det finns mycket lite av ämnet
 2. labbet är kallt
 3. Sune är trött
4. Vem arbetar Sune med?
 1. sin son
 2. Jan Sjövall
 3. Alfred Nobel
5. Vad får Sune år 1982? Skriv ett ord.

Facit

1. **a)** i ett labb.
2. **b)** 1957.
3. **a)** det finns mycket lite av ämnet.
4. **b)** Jan Sjövall.
5. **Nobelpriset** (i medicin).

Bedöm öppna svar efter innehåll, inte efter exakt formulering.

FÖR LÄRAREN

På B-nivå räcker det att eleven hittar enkel information i texten. Texten är i presens, så öva gärna presensformer (står, arbetar, renar, får). Tema: tålmod och arbete. Prata om vad en forskare gör.

Diskussionsfrågor

- Är du en tålmodig person? Kan du vänta länge på något?
- Vad vill du lära dig mer om?

- **Skriv (3 meningar):** Skriv om ett arbete som tar lång tid. Vad gör man?
-

Källor och faktagranskning

- Sune K. Bergström – Biographical, NobelPrize.org: <https://www.nobelprize.org/prizes/medicine/1982/bergstrom/biographical/>
- Sune K. Bergström, Encyclopaedia Britannica: <https://www.britannica.com/biography/Sune-Bergstrom>
- Sune Bergström, Wikipedia: https://en.wikipedia.org/wiki/Sune_Bergstrom
- Sune Bergström and Bengt Samuelsson, Karolinska Institutet: <https://ki.se/en/about-ki/prizes-and-ceremonies/prizes-and-awards/the-nobel-prize-in-physiology-or-medicine/sune-bergstrom-and-bengt-samuelsson-discovered-the-mechanisms-driving-vascular-disease>
- Sune K. Bergström obituary, The Lancet: [https://www.thelancet.com/journals/lancet/article/PIIS0140-6736\(04\)17009-8/fulltext](https://www.thelancet.com/journals/lancet/article/PIIS0140-6736(04)17009-8/fulltext)

Faktagranskad i juni 2026. Karl Sune Detlof Bergström föddes 10 januari 1916 i Stockholm och dog 15 augusti 2004 i Stockholm. Svensk biokemist. Doktorerade vid Karolinska Institutet 1944. Professor i Lund från 1947 och vid Karolinska Institutet från 1958. Fick Nobelpriset i fysiologi eller medicin 1982 tillsammans med Bengt Samuelsson och John R. Vane för upptäckter om prostaglandiner. Var rektor för Karolinska Institutet 1969–1977 och ordförande för Nobelstiftelsens styrelse 1975–1987. Hans son Svante Pääbo fick Nobelpriset i medicin 2022.

Berättelser om svenskar · läromedel för svenska som andraspråk. Skapat inom Läromedelsprojektet. Senast uppdaterad 2026-06-12.